

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om det Philosophiske Aarhundrede

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 116. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1816_297_6-txt-shoot-idm333.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Dette Spørgsmaal kan ingenlunde afgjøres ved Philosophiens Historie, thi at Fornuften, naar den vil bedømme hvad den ikke forstaaer, tager mærkelig feil, og forvilder hver som følger den, beviser intet mod Nyttens af dens rette Brug; kan det end, som jeg troer, bevises, at Fornuften hidindtil stedse naar den i Aandens Rige vilde gaae paa sin egen Haand, foer saare meget vild, saa bevises derved kun, at den ikke vilde oppebie sin Time, men ligesom der af et selvklogt Barn upaatvivlelig kan ved Underviisning og Tugt blive et fornuftigt, saaledes kan en selvklog Fornuft ogsaa blive klog, og naar man er klog, vil man ikke uden hvad man kan og kives ikke med sin Overmand; at Fornuften i Menneske-Slægten ligesom i det enkelte Menneske er Begrebet og Udtrykket for den aandelige Vext og Udvikling, kan ikke nægtes, og man indseer da let, at baade kan den komme til at begribe hvad den før aldrig har begrebet, og den *maa* komme dertil, hvis dens Bane ei *ubetimelig* afskiæres. Spørgsmaalet bliver da om Fornuften i Følge sine Vilkaar kan komme til at begribe noget som er af Vigtighed for det aandelige Menneske og 117derpaa er Svaret let, thi Fornuften *maa* kunne komme til at begribe sig selv og Alt hvad der hører under dette Begreb, altsaa det hele timelige Menneske og alt det Timelige, thi Mennesket er alt det Timeliges Middelpunkt, og det *maa* da kunne begribes i Mennesket. Fremdeles, da ligesom enhver Fornuft *maa* være beskikket og forordnet, skabt og skikket til at begribe hvad den kan, saaledes indsee vi og let, at uagtet det Timelige ingenlunde kan forklare det Evige, maatte dog det Timeliges Forklaring have den mest afgjørende Indflydelse paa Menneskets Vished om det Evige og bringe en middelbar, billedlig Erkiendelse tilveie, thi det Timelige kan jo i Sandheden kun være et Billede af det Evige, og naar man klarlig begriber et sandfærdigt Billede, da veed man jo hvad det betegner og betyder, uagtet man ikke begriber det Afbildede selv.